

S P R A W O Z D A N I E
ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
W GRYBOWIE

w okresie od 01.01.2015 roku do 31.12.2015 roku

Zarząd Banku Spółdzielczego w Grybowie działając zgodnie z §34 Statutu Banku oraz art. 49 Ustawy o rachunkowości przedkłada sprawozdanie z działalności Banku za 2015r.

I. STAN PRAWNY I WŁADZE BANKU

1. Dane ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Grybowie

Rynek 13, 33-330 Grybów

Bank został wpisany do rejestru sądowego: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

Numer KRS: 0000020987

Bank powstał 19.04.1877r.

Przedmiot działalności Banku według PKD 6419 Z

Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie województwa małopolskiego.

2. Władze Banku

ZEBRANIE PRZEDSTAWICIELI

W 2015 r. odbyły się dwa Zebrania Przedstawicieli, które podjęły uchwały m.in. w sprawach zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz podziału zysku Banku za 2014r. i zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego w Grybowie. Drugie Zebranie Przedstawicieli podjęło uchwałę w sprawie przystąpienia do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

ZARZĄD

Zarząd Banku Spółdzielczego w Grybowie w roku 2015 pracował w następującym niezmiennym w stosunku do roku poprzedniego składzie:

- Antoni Fyda	- Prezes Zarządu
- Antoni Klimontowski	- Z-ca Prezesa Zarządu
- Jarosława Rydzanicz	- Z-ca Prezesa Zarządu
- Wiesława Włodarz	- Z-ca Prezesa Zarządu

W ciągu 2015 roku odbyło się 55 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 119 uchwał.

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza w 2015 roku pracowała w niezmiennym 17- osobowym składzie :

Przewodniczący Rady Nadzorczej	-	Zbigniew Ludwin
Z-ca Przewodn. Rady Nadzorczej	-	Jan Sus
Sekretarz Rady Nadzorczej	-	Antoni Motyka
Członkowie	-	Marian Chronowski
	-	Maria Cyprowska
	-	Ludwik Grybel
	-	Eugeniusz Janusz
	-	Alicja Kipiel
	-	Jan Klocek
	-	Dorota Korbelak
	-	Adam Krok
	-	Jan Krok
	-	Stanisław Michalik
	-	Stanisław Szeliga
	-	Stanisław Tabiś
	-	Andrzej Truchan
	-	Piotr Wasula

Posiedzenia Rady Nadzorczej Banku odbywały się w razie potrzeby. W ciągu roku 2015 odbyło się 6 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 36 uchwał.

3. Dane o zatrudnieniu i strukturze organizacyjnej.

Bank zatrudniał ogólnie 76 pracowników.

Struktura organizacyjna:

- **BS Grybów** – Centrala wraz z Oddziałem operacyjnym.
- **Punkty Obsługi Klienta:**
 - Grybów
 - Florynka
 - Krużlowa
 - Ptaszkowa
 - Stróże
- **Oddział Bobowa**
- **Punkt Obsługi Klienta:**
 - Siedliska
- **Oddział Korzenna**
- **Punkty Obsługi Klienta:**
 - Lipnica Wielka
 - Łęka

- Oddział Uście Gorlickie
- Punkty Obsługi Klienta:
 - Ropa
 - Śnietnica

4. **Ogólny rozwój spółdzielni.**

Właścicielami banku, zgodnie z prawem spółdzielczym są jego członkowie. Na koniec 2015 r. jest ich 5.987 osób. W 2015 r. ubyło 19 członków.

Bank jest członkiem Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej „SKŁADNICA” w Grybowie z udziałem 3 000,00 zł i akcjonariuszem w Banku Polskiej Spółdzielczości. Wartość akcji wynosi 916 782,05 zł.

Bank nie korzystał z pomocy funduszy pomocowych banku zrzeszającego.

5. **Stosunki z Bankiem Zrzeszającym.**

Umowa zrzeszenia podpisana z Bankiem Zrzeszającym jest realizowana, współpraca układa się poprawnie.

6. **Sytuacja makroekonomiczna.**

Największy wpływ na funkcjonowanie Banku ma sfera społeczno-demograficzna i technologiczna.

Sfera ekonomiczna zawiera trzy czynniki o negatywnym oddziaływaniu, z których najważniejsze są dwa:

- wzrost konkurencji ze strony banków komercyjnych,
- ewentualny wzrost poziomu kosztów funkcjonowania banku.

Siła oddziaływania negatywnych czynników sfery ekonomicznej, powinna zostać w pełni zniwelowana przez czynniki pozytywnie oddziałujące na Bank, a zwłaszcza:

- stały popyt na usługi bankowe,
- wzrost stopy referencyjnej.

Sfera społeczno- demograficzna niesie tylko jedno zagrożenie:

- starzenie się społeczeństwa,

lecz te negatywne czynniki sfery społeczno- demograficznej, powinny zostać w pełni zniwelowane przez szanse, które są stwarzane poprzez aż pięć czynników o wpływie dodatnim dla Banku:

- konieczność budowy dobrych, długotrwałych relacji z klientami,
- konieczność stałego wzmacniania potencjału kadrowego,
- moda na nowoczesne usługi,
- moda na konsumpcyjny styl życia.

Są to czynniki, które powinny pozytywnie wpłynąć na sytuację Banku w najbliższych latach. Zagrożenia mogą także pochodzić ze sfery regulacyjno- prawnej, chociaż siła oddziaływania tej sfery jest niższa niż pozostałych. Jako niebezpieczne dla Banku zostały zidentyfikowane następujące czynniki:

- regulacje prawne dot. usług finansowych,
- niestabilność prawa,

lecz te negatywne czynniki sfery regulacyjno- prawnej, powinny zostać częściowo zniwelowane przez szanse, które są stwarzane poprzez czynniki o wpływie dodatnim dla Banku:

- polityka KNF,
- oczekiwany wzrost jakości prawa podatkowego.

Na bezpiecznym poziomie dla Banku jest sfera technologiczna, która powinna mieć wpływ jedynie pozytywny. Czynniki, które powinny mieć największy pozytywny wpływ na funkcjonowanie Banku w najbliższych latach są przede wszystkim:

- technologie ITC - sprzęt (serwery, PC, routery, itd.),
- technologie bankowe i nowe produkty (Bankomaty, itp.),
- dostęp do Internetu,

oraz w nieco mniejszym stopniu:

- technologie mobilne,
- technologie ITC - oprogramowanie (system główny i aplikacje wspomagające),

dla których prognozowany jest dynamiczny wzrost w najbliższych latach.

7. Charakterystyka konkurencji.

Znaczny wpływ na działalność Banku ma konkurencja.

Na tradycyjnym terenie działania istnieją placówki banków komercyjnych, SKOK-ów i wiele agencji finansowych.

8. Inne działania.

W roku obrotowym nie wystąpiły szczególnie ważne zdarzenia mające wpływ na działalność Banku.

9. Dane o inwestycjach.

Inwestycje w skali roku wyniosły 3 052 438,66 zł.

- budynek biurowy w Korzennej	2 311 636,15 zł
- wyposażenie nowego obiektu w Korzennej wraz z infrastrukturą	414 048,26 zł
- sprzęt komputerowy i inne urządzenia techniczne	119 550,09 zł
- piec CO O/Bobowa i O/Uście Gorlickie	31 431,00 zł
- wartości niematerialne i prawne	175 773,16 zł

Na rok bieżący przewiduje się m.in.:

Inwestycje:

- zakup bankomatu do POK Stróże	50 000,00 zł
- wymiana serwera i macierzy ORA	90 000,00 zł
- standaryzacja sprzętu komputerowego	20 000,00 zł
- wdrożenie modułu Ognivo	26 000,00 zł
- wdrożenie Active Directory	70 000,00 zł
- wdrożenie szybkich płatności BlueCash	15 000,00 zł
- zakup dodatkowych licencji do eBankNet	8 000,00 zł
- wdrożenie modułu BIK BIS	3 000,00 zł

Nie jest przewidywany dalszy rozwój sieci placówek bankowych.

10. Informacja o ryzyku płynności, stopy procentowej, ryzyku operacyjnym i braku zgodności, walutowym oraz kredytowym.

Ryzyko płynności na dzień 31 grudnia 2015 r. kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Płynność płatnicza Banku w 2015 roku utrzymywała się na prawidłowym poziomie. W Banku nie wystąpiły sytuacje braku środków na regulowanie bieżących zobowiązań.

Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem ukształtował się na poziomie 0,35 wobec wymaganego na poziomie 0,20 a współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi wynosił 1,79 wobec wymaganego na poziomie 1,0. W Banku na przestrzeni 2015 roku nie wystąpiły sytuacje obniżenia się wyżej wymienionych podstawowych wskaźników miar płynności poniżej wymaganego minimum. Bank posiada wysoki poziom aktywów płynnych.

Baza depozytowa jest stabilna, zapewniając bezpieczeństwo utrzymania płynności Banku. Wskaźnik udziału depozytów stabilnych w bazie depozytowej wynosił 66,74%. Aktywa płynne w pełni zabezpieczały zobowiązania wynikające z pasywów niestabilnych. Wskaźnik pokrycia pasywów niestabilnych aktywami płynnymi wynosił 112,84%.

Całkowita urealniona skumulowana luka płynności była ujemna i wynosiła 5 840,24 tys. zł. Urealnione wskaźniki płynności (o kredyty spłacone przed terminem, depozyty odnowione i depozyty zerwane przed terminem oraz o depozyty stabilne) w poszczególnych przedziałach czasowych kształtowały się powyżej przyjętej wielkości na poziomie 0,6 a w przedziale a'vista na poziomie 0,16 a więc oscylował wokół wielkości pożądanej 0,2. Natomiast w przedziale od 1 do 7 dni wskaźnik ukształtował się na poziomie 0,25. Niekorzystne rozpiętości luki były redukowane i łagodzone poprzez zapasowe źródła finansowania a także stabilną bazę depozytową.

Analiza struktury terminowej zobowiązań wykazuje duży udział zobowiązań bieżących w depozytach ogółem – 84,41 % a depozytów terminowych 15,59%.

Struktura podmiotowa depozytów była zadowalająca, w której dominującą pozycję stanowiły zobowiązania wobec osób prywatnych – 64,32%.

Koncentracja dużych depozytów jest na niskim poziomie. Wskaźnik udziału dużych depozytów w bazie depozytowej wynosił 13,69%.

Bank posiada wystarczające źródła finansowania oraz ma dostęp do alternatywnych źródeł finansowania umożliwiających realizację bieżących i przewidywanych potrzeb płynnościowych.

Bank w 2015 r. nie korzystał z zaciągniętych pożyczek i przyjętych lokat z innych banków.

Działalność kredytowa Banku była w całości finansowana pozyskaną bazą depozytową podmiotów niefinansowych i jednostek budżetowych a kredyty długoterminowe na finansowanie nieruchomości (zabezpieczone hipotecznie) były w całości finansowane depozytami stabilnymi (osadem).

Na dzień 31 grudnia 2015 r. udział zobowiązań pozabilansowych w relacji do sumy bilansowej kształtował się na niskim poziomie – 2,41%.

Wielkości ustalonych limitów ograniczających poziom ryzyka płynności były zachowane a kształtowanie poszczególnych limitów przedstawia poniższa tabela

Lp.	Rodzaj limitu	Przyjęty limit	Wykonanie	Limit w normie / przekroczony
1.	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem M1 (suma podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności / suma bilansowa)	min. 0,20	0,35	w normie
2.	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi M2 (aktywa niepiętne / fundusze własne)	min. 1,0	1,79	w normie
3.	Wskaźnik udziału aktywów płynnych w sumie bilansowej (aktywa płynne / aktywa netto)	min. 20 %	32,04%	w normie
4.	Wskaźnik udziału zobowiązań pozabilansowych w sumie bilansowej (zobowiązania pozabilansowe / aktywa netto)	max. 10 %	2,41%	w normie
5.	Wskaźnik udziału portfela kredytowego w sumie bilansowej (portfel kredytowy/ aktywa netto)	max. 70 %	43,08%	w normie
6.	Wskaźnik relacji bazy depozytowej do portfela kredytowego (baza depozytowa / portfolio kredytowy)	min. 130%	211,15%	w normie
7.	Wskaźnik udziału dużych depozytów w bazie depozytowej („duże depozyty” / baza depozytowa)	max. 20%	13,69%	w normie
8.	Wskaźnik udziału depozytów stabilnych w bazie depozytowej (osad w bazie depozytowej)	min. 45 %	66,74%	w normie
9.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR (aktywa płynne/wypływy-wpływy ograniczone do 75% wypływów)	min. 0,60	10,94%	w normie

Wyniki pomiaru ryzyka w warunkach skrajnych przy założeniu nagłego spadku bazy depozytowej o 20 % przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości wskaźnika aktywów płynnych w aktywach ogółem na poziomie 20% wykazały konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności w kwocie 66 023,69 tys. zł.

Narażenie Banku na **ryzyko stopy procentowej** na dzień 31 grudnia 2015 roku kształtowało się na poziomie podwyższonym.

Bank posiadał w bilansie o 3,3 % więcej oprocentowanych aktywów niż oprocentowanych pasywów.

W strukturze aktywów wrażliwych dominują aktywa zależne od stawek rynku międzybankowego a w pasywach od stopy Banku. Niezbyt korzystna struktura bilansu, ograniczająca możliwości skutecznego reagowania Zarządu na zmianę stóp procentowych, gdyż po stronie aktywnej bilansu spora część 55,0% była uzależniona od stawek referencyjnych tj. WIBOR / WIBID , od rentowności bonów 52 tyg. – 0,2% oraz redyskonta weksli NBP – 32,8 %. Aktywa zależne od stopy Banku stanowiły 12,0 % a w pasywach 99,4%. Dostyć wysoki udział pozycji oprocentowanych wg stałej stopy w aktywach wrażliwych, po stronie aktywnej 40,6% a po stronie pasywnej 0,6%, natomiast w sumie bilansowej odpowiednio 38,1% i 0,6%.

Podwyższona ekspozycja na obniżenie wyniku odsetkowego. Zmiana w skali roku wyniku odsetkowego w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych (spadku) o 100 punktów bazowych w relacji do wyniku odsetkowego wynosi -25,3%. Zmiana dochodu z tytułu ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego, opcji klienta i krzywej dochodowości łącznie na skutek spadku stóp procentowych o 2 pp. (test warunków skrajnych – stress test) – wyniosła 2 701 216,66 zł i stanowiła 18,5 % funduszy własnych.

Analiza ryzyka stopy procentowej wykazała, iż na zmianę wyniku odsetkowego Banku większy wpływ ma ryzyko bazowe niż przeszacowania głównie z tytułu wysokiego poziomu depozytów z niskim oprocentowaniem poniżej 2 %.

Wyniki pomiaru ryzyka w warunkach skrajnych (200 pkt. bazowych) wykazały konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego w kwocie 546 000,00 zł.

Marża odsetkowa na dzień analizy wynosiła 2,43 % (bez należności zagrożonych) a średnia marża odsetkowa - 2,84 %.

Wielkości przyjętych limitów ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej nie zostały przekroczone. Kształtowanie poszczególnych limitów przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj limitu	Poziom limitu	Wartość na dzień 31.12.2015 r.	Poziom wykorzystania limitu
1.	Wskaźnik skumulowanej luki do wartości bilansowej aktywów	6,0%	3,0%	50,0%
2.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych (+/- 200 p. b.)	20,0%	18,5%	92,5%
3.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego (+/- 100 p. b.)	28,0%	25,3%	90,4%
4.	Limit luki niedopasowania pow. 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy własnych	20,0%	7,4%	37,0%
5.	Limit strat z tyt. aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy – ryzyko krzywej dochodowości	0,5%	0,0%	0,0%
6.	Limit strat z tytułu ryzyka opcji klienta w relacji do funduszy własnych	1,0%	0,2%	21,9%
8	Limit na rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną (min)	min 0,5%	0,6%	123,2%

Ryzyko operacyjne i braku zgodności na dzień 31.12.2015 roku kształtowało się na poziomie umiarkowanym.

Wielkość ustalonego i zaakceptowanego limitu strat z tytułu incydentów ryzyka operacyjnego w wysokości 2 % funduszy własnych została zachowana i wynosiła 0,25%. Koszt brutto zaistniałych incydentów w relacji do kapitału regulacyjnego wynosił 2,82%.

Regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wynosił 1 277 570,00 zł. Ustalona wartość wymogu regulacyjnego jest wystarczająca i nie zachodziła konieczność tworzenia dodatkowego wymogu.

Bank wyznaczył tolerancję na ryzyko operacyjne, poprzez ustalenie limitu wewnętrznego dotyczącego maksymalnej wysokości rocznych strat brutto z tytułu incydentów ryzyka operacyjnego w wysokości 20% łącznego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne. Limit został wykorzystany na poziomie 12,50%.

Natomiast apetyt na ryzyko operacyjne został określony w postaci limitu na poziomie 50 % łącznego wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego. Limit został wykorzystany na poziomie 5,64 %.

Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują przede wszystkim testowanie planów awaryjnych tj. systemów podtrzymywania napięcia, testy poprawności kopii zapasowych.

W okresie 2015 r. zostały przeprowadzone następujące testy w wyżej wymienionym zakresie:

1. W dniu 17.11.2015 r. zostały przeprowadzone testy integralności (poprawności i spójności) kopii bezpieczeństwa danych głównego systemu bankowego (tzw. wynoszonej kopii danych). Brali w nich udział pracownicy Banku oraz pracownik firmy SoftNet z

Krakowa. Testy polegały na odtworzeniu i uruchomieniu (w wydzielonym środowisku testowym) głównego systemu bankowego z takiej kopii.

Testy zakończyły się wynikiem pozytywnym.

2. W dniu 24.11.2015 r. został przeprowadzony test odtworzenia systemu PŁATNIK. Test zakończył się wynikiem pozytywnym.

3. W dniu 24.11.2015 r. został przeprowadzony test odtworzenia systemu ASIST.

4. W dniu 26.11.2015 r. został przeprowadzony test odtworzenia systemu PŁACE. Test zakończył się wynikiem pozytywnym.

5. W dniu 26.11.2015 r. został przeprowadzony test odtworzenia systemu ŚRODKI TRWAŁE. Test zakończył się wynikiem pozytywnym.

6. W dniu 31.03.2015 r. został przeprowadzony test dotyczący planu awaryjnego w zakresie awarii źródła zasilania energią elektryczną w Centrali Banku. W celu przeprowadzenia testu zostało wyłączone zasilanie na budynku Banku. UPS zareagował prawidłowo i bezawaryjnie przeszedł na pracę z baterii. Następnie po około 20 sekundach automatycznie wystartował agregat prądowórczy. Po około 10 minutach załączono ponownie zasilanie. Przeprowadzony test potwierdził prawidłową pracę urządzeń.

7. W dniu 30.06.2015 r. został przeprowadzony test dotyczący planu awaryjnego w zakresie awarii źródła zasilania energią elektryczną w Centrali Banku. W celu przeprowadzenia testu zostało wyłączone zasilanie na budynku Banku. UPS zareagował prawidłowo i bezawaryjnie przeszedł na pracę z baterii. Następnie po około 20 sekundach automatycznie wystartował agregat prądowórczy. Po około 10 minutach załączono ponownie zasilanie. Przeprowadzony test potwierdził prawidłową pracę urządzeń.

8. W dniu 18.03.2015 r. zostały przeprowadzone prace serwisowe na systemie głównym EuroBankNet. Wyniki przeprowadzonych testów były pozytywne.

9. W dniu 19.03.2015 r. zostały przeprowadzone prace serwisowe na systemie rezerwowym (EuroBankNet Standby). Wyniki przeprowadzonych testów były pozytywne.

Przeprowadzony test warunków skrajnych zakładający szokowy wzrost poziomu straty za okres 12 miesięcy z tytułu incydentów ryzyka operacyjnego o 20 % w odniesieniu do wskaźnika bazowego wykazał, że wskaźnik został wykorzystany na poziomie 3,38 %.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności odbywa się wspólnie z ryzykiem operacyjnym. W 2015 roku nie zanotowano skarg klientów, a według posiadanych informacji brak jest symptomów obniżenia się reputacji Banku w lokalnym środowisku.

Proces zarządzania zgodnością posiada charakter ciągły i ma na celu budowanie korzystnego wizerunku Banku oraz ograniczenie ryzyka braku zgodności.

Poziom ryzyka outsourcingu na dzień 31.12.2015 r. został oceniony jako umiarkowany

W ocenie ryzyka zostały uwzględnione następujące elementy:

- jakość świadczonych usług,
- sytuacja ekonomiczno-finansowa usługodawców,
- plan ciągłości działania usługodawców,
- stopień realizacji zobowiązań usługodawców.

W celu zapobiegania występowaniu zdarzeń ryzyka, należy stosować odpowiednio do charakteru i oszacowanej wielkości ryzyka następujące metody i działania zabezpieczające:

- kontrolę wewnętrzną funkcjonalną,
- odpowiedni dobór pracowników,
- szkolenia pracowników mające na celu prawidłowe wykonywanie czynności.

Ryzyko walutowe na dzień 31.12.2015 roku kształtowało się na poziomie niskim.

Skala działalności walutowej była nieznacząca. Udział produktów w walutach po stronie aktywnej stanowił 1,37% w sumie bilansowej a w pasywach 1,36%.

Relacja pozycji całkowitej do funduszy własnych wynosiła 0,05% przy ustalonym limicie na poziomie 2%, a tym samym nie było przesłanki do utworzenia wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka walutowego oraz nie zaistniała konieczność pomniejszania funduszy własnych Banku.

Wskaźnik średniej pozycji całkowitej za okres 12 miesięcy w relacji do funduszy własnych wynosił 0,47%.

Maksymalna zaobserwowana pozycja całkowita za okres 12 miesięcy wynosiła 319 832,83 zł, i stanowiła 2,20% funduszy własnych.

Udział pozycji całkowitej w funduszach własnych, po przeprowadzeniu symulacji nagłego wzrostu pozycji całkowitej o 30% (test warunków skrajnych) wynosił 0,07 %. Wobec powyższego nie zachodziła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

Niekorzystnym na wynik z pozycji wymiany byłby wzrost kursu pozycji krótkich i spadek kursu pozycji długich przy założeniu wzrostu/spadku kursu o 30 % wystąpiłaby potencjalna strata w kwocie 2 339,03 zł, stanowiąc 1,95 % wyniku z pozycji wymiany za 12 miesięcy do dnia analizy. Natomiast przy założeniu wzrostu lub spadku wszystkich kursów walutowych o 30 % wystąpiłaby potencjalna strata w kwocie 2 339,03 zł stanowiąc 1,95 % wyniku z pozycji wymiany.

Ryzyko kredytowe

Na koniec 2015 roku wartość brutto portfela kredytowego Banku wyniosła 92 041 231,52 zł. Zdywersyfikowana struktura portfela oraz dobra jego jakość jest efektem realizacji zadań dotyczących przyjętych celów polityki oraz założeń planu ekonomiczno - finansowego na koniec roku.

W okresie 2015r. nie stwierdzono znaczących zmian w strukturze produktowej i podmiotowej portfela .

Poziom ryzyka kredytowego, którego głównym źródłem pozostaje portfel kredytowy w świetle przyjętych parametrów oceny określa się jako **umiarkowany** i jest on akceptowalny.

Uzasadnieniem są prezentowane kluczowe wartości wskaźników określające poszczególne kategorie w zakresie dynamiki, struktury jakościowej i koncentracji portfela kredytowego, jak również stopnia zabezpieczenia i pokrycia rezerwami celowymi.

Za istotne pozostałe aktywa bank uznaje bony pieniężne oraz należności wobec instytucji (banki). Niskim ryzykiem charakteryzuje się portfel papierów wartościowych. W 67,39 % obejmujący bony pieniężne NBP a w 32,61% obligacje BPS . Lokaty międzybankowe, akcje i udziały, należności ewidencjonowane na kontach "dłużników różnych" ze względu na ryzyko kontrahenta/emitenta nie wpływały na poziom ryzyka kredytowego i nie wymagały tworzenia rezerw celowych i odpisów z tytułu utraty wartości.

W przypadku kredytobiorców, w stosunku do których prowadzimy działania windykacyjne i egzekucyjne w 2015 roku odzyskano 0,28 tys. zł z tytułu kapitału, 5,54 tys. zł odsetek, 0,15 tys. zł kosztów egzekucji.

Szacowana kwota wierzytelności (*kapitał oraz odsetki*), których prawdopodobieństwo odzyskania jest nikłe wynosi 31,89 tys. zł, tj. 0,03 % portfela kredytowego.

W odniesieniu do 49 kredytobiorców na kwotę 15 740,62 tys. zł (tj.17,10% portfela kredytowego) odstąpiono częściowo od przyjętych standardów kredytowania.

Indywidualne warunki zostały zastosowane przy obliczaniu zdolności kredytowej i zabezpieczeniu.

Łączna wartość kredytów zagrożonych na koniec 2015r. wyniosła: 3 450 334,52 zł.

Stan rezerw celowych kredytów zagrożonych na koniec 2015 r.: 2 088 471,15 zł.

Stan rezerw celowych wszystkich kredytów na koniec 2015 r.: 2 324 536,16 zł.

Utworzone rezerwy są adekwatne do kwot kredytów znajdujących się w odpowiednich kategoriach.

Zgodnie z obowiązującą w banku „Instrukcją Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym” ustala się następujące limity:

1. Limit A - zaangażowanie (wartość bilansowa) wobec innego banku krajowego, instytucji krajowej, banku zagranicznego lub grupy banków powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, składających się z co najmniej z jednego banku z wyłączeniem zaangażowań w banku zrzeszającym - **20 % uznanego kapitału Banku.**

2. Limit B - zaangażowanie (wartość bilansowa) wobec jednego kredytobiorcy - z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego - w tym podmiotu niefinansowego powiązanego z Bankiem lub inną instytucją kredytową lub grupą powiązaną kapitałowo lub organizacyjnie – **20% uznanego kapitału Banku..**

3. **Limit C** – suma dużych zaangażowań (powyżej 10% funduszy własnych) wg wartości bilansowej – **35% uznanego kapitału Banku**.
4. **Limit D** -suma kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych, poręczeń i innych zobowiązań pozabilansowych (wartość bilansowa) udzielonych Członkowi Zarządu albo Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowisko w Banku oraz podmiotom powiązanych z nią kapitałowo lub organizacyjnie (Prawo Bankowe: art. 79a ust. 4 pkt 1 i art. 79c ustawy) – **25% Tier I Banku**.
5. **Limit portfela** liczony jako wartość nominalna portfela kredytowego ogółem wraz z pozabilansowymi niewykorzystanymi środkami do sumy bilansowej – **70% w relacji do sumy bilansowej**.
6. **Limit ekspozycji zagrożonych** - wartość nominalna ekspozycji zagrożonych w stosunku do obligi kredytowego - **5% obligi kredytowego**.
7. **Limit ekspozycji zagrożonych detalicznych** - wartość nominalna ekspozycji zagrożonych w stosunku do obligi kredytowego - **2% obligi kredytowego**.
8. **Limity E** - łącznego zaangażowania Banku (wartość bilansowa) w podmioty tego samego sektora gospodarczego, w tym:

Opis limitu	Propozycja zmiany Miary limitu
Limit E1 – handel hurtowy i detaliczny	45% uznanego kapitału Banku
Limit E2 – budownictwo	40% uznanego kapitału Banku
Limit E3 – przetwórstwo przemysłowe	20% uznanego kapitału Banku
Limit E4 – administracja publiczna i ochrona narodowa	190% uznanego kapitału Banku
Limit E5 – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	30% uznanego kapitału Banku
Limit E6 – dział. związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	25% uznanego kapitału Banku
Limit E7 – pozostała działalność	40% uznanego kapitału Banku

9. **Limity Z** - łącznego zaangażowania Banku (wartość bilansowa) w jeden rodzaj zabezpieczenia, w tym:

Opis limitu	Propozycja zmiany Miary limitu
Limit Z1 – łącznego zaangażowania zabezpieczonego w formie hipoteki na nieruchomości mieszkalnej	350% uznanego kapitału Banku
Limit Z2 – łącznego zaangażowania zabezpieczonego w formie hipoteki na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	110 % uznanego kapitału Banku

Limit Z3 – łącznego zaangażowania zabezpieczonego wekslem in blanco i poręczeniem wekslowym	300 % uznanego kapitału Banku
Limit Z4 – łącznego zaangażowania zabezpieczonego w formie pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem	60 % uznanego kapitału Banku
Limit Z5 – łącznego zaangażowania zabezpieczonego poręczeniem cywilnym	60 % uznanego kapitału Banku
Limit Z6 – łącznego zaangażowania w pozostałe zabezpieczenia	20 % uznanego kapitału Banku

10. Limit S - łączne zaangażowanie Banku dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie – **wartość nominalna sumy ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie nie może przekroczyć 60% obliża kredytowego.**

11. Limit T -łączna koncentracja zaangażowania Banku w portfel detalicznych ekspozycji kredytowych - **wartość nominalna sumy ekspozycji detalicznych nie może przekroczyć 30% obliża kredytowego.**

12. Limity w ramach detalicznych ekspozycji kredytowych:

L.p.	Rodzaj limit	% obliża kredytowego
1	Kredyty w ROR w tym debety w ROR	5%
2	Kredyty gotówkowe (w tym kredyty gotówkowe dla pracowników JST, kredyty gotówkowe dla pracowników banków spółdzielczych) 20004-10?171	5%
3	Kredyty okazjonalne – 20004-10?173	25%
4	Pozostałe detaliczne ekspozycje kredytowe (kredyty samochodowe, kredyty z dotacją na zakup kolektorów słonecznych) 20004-10?178, 20004-10?143, 20004-10?199	1%

13. Limity w ramach ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie:

L.p.	Rodzaj limit	% obliża kredytowego
1.	EKZH do 10 lat	50 %
2.	EKZH powyżej 10 lat	25 %

3.	EKZH wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych	7 %
4.	EKZH wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych	20 %
5.	EKZH wobec podmiotów gospodarczych ogółem	25 %
6.	EKZH wobec osób prywatnych	50%
7.	EKZH inwestycyjne	20 %
8.	Kredyty mieszkaniowe	50 %
9.	EKZH zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych z LtV powyżej 80%	5 %
10.	EKZH zabezpieczone na nieruchomościach komercyjnych z LtV powyżej 75%	1 %
11.	EKZH udzielone na cele związane z finansowaniem nieruchomości	50 %
12.	EKZH udzielone na pozostałe cele	30 %

14. Limit LtV - stosunek wartości ekspozycji kredytowej (wartość nominalna) do wartości nieruchomości. W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych wartość progowa wskaźnika będzie wynosić 80% a w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomości komercyjnej wartość progowa wskaźnika będzie wynosić 75%.

Przyjęta wartość wskaźnika LtV ma zastosowanie w odniesieniu do jego wartości liczonej w skali łącznego portfela kredytowego.

15. Limit I -Znaczne zaangażowanie kapitałowe wobec jednego podmiotu – **wartość bilansowa nie może przekroczyć 10% uznanego kapitału Banku.**

16. Limit II - Suma znacznych zaangażowań kapitałowych określonych Limitem I – **wartość bilansowa nie może przekroczyć 40% uznanego kapitału Banku.**

Zaangażowania banku w pojedyncze działy gospodarki kształtuje się na niskim poziomie. Portfel kredytowy w tym aspekcie należy uznać za zdywersyfikowany.

Wartości limitów były dotrzymane, poziom rezerw celowych utrzymany zgodnie z wymogami.

Bank nie był narażony na ryzyko z tytułu dużych zaangażowań mimo, iż zaangażowanie jednego z podmiotu stanowi 10,97 % **uznanego kapitału Banku.**

Całkowity współczynnik kapitałowy na koniec 2015 r. wyniósł 16,10 % i kształtował się na bezpiecznym poziomie.

Cele i metody zarządzania ryzykiem płynności finansowej, stopy procentowej, ryzykiem operacyjnym, walutowym i kredytowym

Głównymi celami strategicznymi w zakresie zarządzania **płynnością** jest utrzymanie wiarygodności Banku poprzez zapewnienie adekwatnego poziomu płynności – zdolności do terminowego wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań oraz zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez identyfikację zagrożeń oraz zarządzanie we właściwy sposób ryzykiem, w tym utrzymanie adekwatnej struktury bilansu Banku, zapewniającej jednocześnie uzyskiwanie zadowalającej rentowności (wyniku finansowego).

1. Jako podstawowe zadania dla realizacji celów przyjmuje się:
 - ciągle powiększanie bazy depozytowej podmiotów niefinansowych, w szczególności osób fizycznych, w tym poprzez prowadzenie działań marketingowych oraz wdrażanie nowych produktów depozytowych;
 - kształtowanie i utrzymywanie optymalnej struktury depozytów, opartej na depozytach stabilnych,
 - kształtowanie optymalnej struktury bilansu oraz poziomu i struktury aktywów płynnych, adekwatnych do potrzeb płynności,
 - efektywne lokowanie nadwyżek środków pieniężnych w instrumenty rynku pieniężnego o niskim poziomie ryzyka,
 - bieżące utrzymywanie nadzorczych miar na założonym poziomie,
 - dążenie w miarę możliwości w kierunku wydłużenia średniego terminu wymagalności pozyskiwanych depozytów,
 - uwzględnienie w rozwoju bazy depozytowej odpowiedniego kształtowania źródeł finansowania kredytów długoterminowych,
 - zgodnie z przyjętą polityką w zakresie ryzyka kredytowego - utrzymanie dobrego jakościowo portfela kredytowego,
 - kontynuowanie zawartych umów z Bankiem Zrzeszającym w zakresie bieżącej współpracy – regulowania płynności (lokowanie środków, zakup papierów) oraz zapewnienia awaryjnych źródeł finansowania (korzystania z lokat, kredytów),
 - aktualizowanie i przestrzeganie limitów ostrożnościowych,
 - aktualizowanie operacyjnego planu ciągłości działania oraz testowanie jego narzędzi,
 - uwzględnienie zabezpieczenia kapitałowego na wypadek wzrostu ryzyka,
 - doskonalenie systemu informatycznego, wspomagającego zarządzanie ryzykiem płynności.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności ukierunkowane jest na utrzymywanie optymalnej (wystarczającej) płynności, kształtowanie stabilnej bazy depozytowej oraz umiarkowanego poziomu ryzyka. Istotnym aspektem zarządzania pozostaje pełne zabezpieczenie płynności oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Oprócz bieżącego zarządzania aktywami i pasywami, podejmowane są działania w celu kształtowania optymalnej struktury płatności aktywów i pasywów.

3. System monitorowania płynności finansowej w Banku obejmuje:
 - analizę prognozowanych przepływów płynności bieżącej,
 - analizę dziennych przepływów pieniężnych na rachunku bieżącym,
 - analizę luki płynności finansowej,
 - wskaźniki finansowe w tym pomiar i ocenę nadzorczych miar płynności tj. współczynnika podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem oraz współczynnika pokrycia aktywów niepiętnnych funduszami własnymi oraz wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR a także wskaźnika stabilnego finansowania NSFR.
4. Monitorowanie płynności odbywa się poprzez:
 - bieżące analizowanie wysokości sald na rachunku bieżącym w celu efektywnego wykorzystania zgromadzonych środków (lokowanie nadwyżek środków ma lokatach w Banku Zrzeszającym),
 - zestawienie aktywów i pasywów wg urealnionych terminów zapadalności i wymagalności o kredyty spłacone przed terminem a także o depozyty odnowione i zerwane przed terminem oraz o współczynnik osadu; ocenę luki w poszczególnych przedziałach czasowych,
 - szacowanie osadu i ocenę stabilności depozytów,
 - przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
 - ocenę przestrzegania ustalonych i przyjętych w procedurach limitów płynnościowych,
 - badanie koncentracji depozytów.
5. Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje także:
 - analizę płynności związanej z finansowaniem długoterminowym,
 - opracowanie planów awaryjnych pozyskania środków i utrzymania płynności na wypadek zagrożenia utraty płynności,
 - ocenę poziomu ryzyka,
 - sporządzanie informacji zarządczej,
 - kontrolę wewnętrzną.

Głównymi celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem **stopy procentowej** jest:

- utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego Banku (relacji przychodów i kosztów odsetkowych) w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku (realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej),
- utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej Banku na przyjętym i zaakceptowanym poziomie,
- rozwój portfela bankowego opartego na produktach aktywnych i pasywnych o nieskomplikowanym charakterze,
- utrzymanie adekwatności struktury bilansu Banku, zapewniającym jednocześnie uzyskiwanie wymaganego poziomu płynności.

Jako podstawowe zadania w tym celu przyjmuje się:

- prowadzenie - przy zastosowaniu przyjętych metod - pomiaru i monitorowania

wszystkich kategorii występującego w Banku ryzyka stopy procentowej w celach oceny ekspozycji na ryzyko,

- identyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania,
- dążenie do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych,
- monitorowanie i okresowe weryfikowanie wdrożonych limitów w celu ograniczania ryzyka,
- oferowanie produktów bankowych, w których dotychczas posiadane doświadczenie umożliwia ocenę ryzyka oraz wprowadzanie nowych będzie poprzedzone rzetelną oceną ryzyka związanego z tymi produktami,
- stosowanie, w przypadkach wykorzystania jako bazy wysokości stóp referencyjnych, racjonalnych stawek oprocentowania, opartych na formułach nie stanowiących ze względu na ich konstrukcję dodatkowego źródła ryzyka,
- realizowanie przyjętej polityki w zakresie struktury bilansu oraz stóp procentowych,
- racjonalne zwiększanie udziału przychodów poza odsetkowych w przychodach ogółem.

Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Proces pomiaru i monitorowania poszczególnych kategorii ryzyka jest dokonywany w oparciu o przyjętą metodologię obejmującą:

- a) metodę luki stopy procentowej, w tym aktywów i pasywów opartych o stopy referencyjne,
- b) metodę symulacji wpływu zmian oprocentowania na wynik odsetkowy i fundusze własne,
- c) ocenę poziomu wykorzystywania opcji klienta w oparciu o analizę niedotrzymania terminów (zrywalności) depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym,
- d) analizę wpływu pozycji pozabilansowych,
- e) analizę strat na skutek odwrócenia się krzywej dochodowości,
- f) analizę kształtowania się podstawowych wskaźników, tj. struktury pozycji wrażliwych bilansu oraz ich relacji, marży i rozpiętości odsetkowej.
- g) analizę kształtowania się wielkości przyjętych limitów.

Przyjmuje się następujące kategorie limitów:

- limit zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych,
- limit zmiany wyniku odsetkowego w relacji do wyniku odsetkowego,
- limit skumulowanej luki przeszacowania w relacji do sumy bilansowej,
- limit luki niedopasowania w przedziałach przeszacowania powyżej 12 miesięcy do wartości funduszy własnych,
- limit strat z tytułu odwrócenia się krzywej dochodowości w relacji do funduszy własnych,
- limit strat z tytułu ryzyka opcji klienta w relacji do funduszy własnych

➤ limit minimalnej marży.

Bank dążyć będzie do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych; jednocześnie zachowany będzie warunek bezpieczeństwa wyniku odsetkowego przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym do zakładanego.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany (obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku) oraz całościowy gdzie uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy.

Ograniczanie ryzyka stopy procentowej i jego możliwego, negatywnego wpływu na zmiany rynkowych stóp procentowych będzie prowadzone poprzez szybką reakcję Banku (zmiany oprocentowania) w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych.

W zakresie ryzyka stopy procentowej Bank będzie dążył do utrzymania poprzez ustanowione limity, wrażliwości bilansu na zmiany rynkowych stóp procentowych na adekwatnym poziomie.

Badaniem obejmuje się wpływ zmian rynkowych stóp procentowych (stopy redyskonta weksli NBP, oprocentowania bonów skarbowych, stawki Wibid/Wibor,) na oprocentowanie aktywów i pasywów Banku i związaną z tym zmianę rozpiętości oprocentowania.

Zarządzając ryzykiem stóp procentowych Bank dąży do regulacji luki między aktywami i pasywami w taki sposób, by uzyskać jej optymalną wielkość, tj. taką, która przyniesie Bankowi największe dochody odsetkowe w stosunku do zakładanych zmian rynkowych stóp procentowych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmuje swoim zakresem aktywa i pasywa oprocentowane. Bank grupuje je do czterech grup w zależności od rodzaju stopy procentowej oraz do odpowiednich przedziałów przeszacowania.

Dążeniem długofalowym Banku w zakresie zarządzania **ryzykiem operacyjnym** jest zapewnienie wysokich standardów funkcjonowania oraz zaadoptowanie na swoje potrzeby najlepszych rozwiązań praktyk biznesowych w celu ochrony zasobów i utrzymania znaczącej pozycji Banku na obsługiwanym rynku.

Główne kierunki działania Banku to:

- a) zapewnienie jakości działania Banku na poziomie zapewniającym co najmniej utrzymanie dotychczasowej osiągniętej pozycji rynkowej oraz dążenie do zwiększenia udziału w lokalnym rynku,
- b) utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na poziomie zaakceptowanym, bezpiecznym dla jego zasobów i działania.

W ramach przyjętych kierunków działania wyznaczonymi celami operacyjnymi pozostają kontynuowanie i weryfikacja procesów (działań) zapobiegania występowaniu oraz

zmniejszania skutków ryzyka odpowiednio do jego rodzaju i wpływu na wynik Banku, jak również zapewnienie opłacalności stosowania w wybranych metod ograniczania ryzyka.

Głównym celem strategicznym w obszarze techniki informatycznej pozostaje wspieranie i zachowanie ciągłości działania procesów biznesowych (obsługi klienta) oraz procesów zarządzania ryzykiem.

Główne kierunki działania Banku to:

- 1) modernizacja zasobów informatycznych w celach:
 - umożliwienia kontynuacji świadczenia usług bankowych, w tym usług nowych,
 - podnoszenia stopnia informacji oraz przetwarzania danych,
- 2) systematyczne dostosowywanie systemów informatycznych do wymogów prawa,
- 3) doskonalenie infrastruktury informatycznej, w tym programów wspierających zarządzanie ryzykiem.

Określone cele są realizowane poprzez:

- kontynuowanie relacji z klientami, opartych na zasadach przyjazności i profesjonalizmu,
- zapewnienie utrzymania ciągłości działania Banku (ważnych procesów biznesowych), w tym planów awaryjnych,
- przeprowadzanie niezbędnych zmian strukturalnych,
- kontynuowanie odpowiedniej polityki kadrowej oraz zapewnienie adekwatnego poziomu kompetencji kadr (doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr),
- zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego na wszystkich szczeblach struktury,
- doskonalenie optymalnych struktur zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej,
- doskonalenie infrastruktury informatycznej, w tym programów wspierających zarządzanie ryzykiem,
- doskonalenie technik pomiaru ryzyka,
- określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego,
- gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego mających miejsce w najbliższym otoczeniu Banku oraz w miarę możliwości o sposobach pokrycia strat w/w zdarzeń i podjętych działaniach mitygujących,
- określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- zdefiniowanie tolerancji/apetytu Banku na ryzyko operacyjne,
- budowę kultury organizacyjnej w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- modernizację i przebudowę zasobów informatycznych, w celu umożliwienia kontynuacji świadczenia usług bankowych, w tym usług nowych a także w celu podnoszenia stopnia bezpieczeństwa informacji oraz przetwarzania danych.

Bank zakłada tolerancję na ryzyko operacyjne poprzez ustalenie wewnętrznego limitu dotyczącego maksymalnej wysokości rocznych strat brutto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego i braku zgodności w wysokości 20% łącznego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

Bank zakłada apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 50% łącznego wyliczonego wymogu kapitałowego metodą wskaźnika bazowego.

Na proces zarządzania ryzykiem operacyjnym składają się następujące grupy czynności:

- a) identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka,
- b) akceptacja ryzyka,
- c) systemowe zarządzanie ryzykiem,
- d) bieżące zarządzanie ryzykiem,
- e) monitoring,
- f) raportowanie wewnętrzne,
- g) kontrola wewnętrzna i audyt,
- h) zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

W pomiarze ryzyka są uwzględniane :

- zgromadzone dane o zdarzeniach operacyjnych (incydentach),
- wyniki kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- wyniki badań audytu wewnętrznego,
- wyniki samooceny ryzyka,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- wielkości kluczowych wskaźników ryzyka.

Główne działania w zakresie bieżącego zarządzania ryzykiem polegają na:

- a) zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym, powstającym w produktach, procesach wewnętrznych oraz w systemach, stosując odpowiednie narzędzia i instrumenty,
- b) wyjaśnianiu przyczyn powstawania incydentów,
- c) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących incydentów),
- d) rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych,
- e) likwidowaniu negatywnych skutków ryzyka.

W celu ograniczenia ryzyka i kształtowania jego zaakceptowanego poziomu pozostają wykorzystywane narzędzia i instrumenty minimalizujące prawdopodobieństwo występowania incydentów oraz minimalizujące ich występowanie; do podstawowych należą:

- organizacja systemu zarządzania ryzykiem,
- dobór ludzi o odpowiednich kwalifikacjach,
- podział kompetencji decyzyjnych,

- wydawanie wewnętrznych regulaminów i instrukcji oraz wdrażanie procedur postępowania,
- system księgowości, ewidencji i przetwarzania danych,
- techniki i technologie wykorzystywane w zarządzaniu,
- nadzór i kontrola wewnętrzna,
- informacja zarządcza.

Prawidłowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym może się przyczynić do:

- zmniejszenia potencjalnie grożących strat zarówno finansowych jak i niefinansowych,
- utrzymania ryzyka operacyjnego na bezpiecznym i akceptowalnym poziomie,
- zapewnienia polepszenia bezpieczeństwa klientów i własnego Banku oraz wzrostu zaufania klientów do Banku,
- wzrostu wiarygodności Banku jako instytucji zaufania publicznego.

Celem strategicznym działalności Banku **w obszarze operacji walutowych** jest pozyskanie dodatkowych dochodów przy podejściu konserwatywnym, to znaczy bez konieczności alokowania kapitału na ryzyko.

Ryzyko kursowe pozostaje wyłączną kategorią ryzyka walutowego ponoszonego przez Bank, zidentyfikowanego z uwzględnieniem struktury bilansu, oferty produktowej oraz rodzaju klientów.

1. Głównymi celami polityki pozostają:

- zaspokojenie potrzeb klientów w ramach ustalonej oferty produktowej w zakresie depozytów oraz
- utrzymywanie niskiej ekspozycji na ryzyko kursowe poprzez zawieranie transakcji na optymalnych warunkach i strukturze.

2. Planowane jest stopniowe uzyskiwanie przyrostu udziału na lokalnym rynku i wzmacnianie swojej pozycji poprzez ofertę zorientowaną na potrzeby klientów.

3. Przewidywane jest rozszerzenie zakresu i doskonalenie oferty produktowej, przy czym szczególna uwaga zostanie zwrócona na rozwój operacji w zakresie depozytów z klientami.

Oferta produktowa pozostanie kierowana głównie do osób fizycznych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, w tym prowadzących wymianę handlową z zagranicą.

Prowadzona działalność pozostanie oparta na prostych produktach bilansowych; oferta obejmuje głównie: depozyty, transakcje wymiany walut, rozliczenia, zaś wolne środki walutowe będą deponowane w Banku Zrzeszającym.

4. Zakłada się realizowanie operacji w czterech walutach, to jest: euro, dolar amerykański, funt brytyjski oraz korona szwedzka, przy czym możliwe jest rozszerzenie tego zakresu.

5. Jako akceptowalny zostaje uznany poziom ryzyka określany kategorią umiarkowany w świetle przyjętych kryteriów. Ocena poziomu ryzyka jest dokonywana w oparciu o zasady zawarte w Instrukcji.

6. Podstawowym celem operacyjnym pozostaje kształtowanie pozycji walutowej całkowitej na koniec każdego dnia roboczego w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, co w efekcie nie wiąże się z koniecznością wyznaczania wymogu kapitałowego.

7. Głównym zadaniem dla realizacji powyższego celu jest optymalne utrzymywanie pozycji w poszczególnych walutach oraz racjonalne domykanie tych pozycji.

Zasady zarządzania ryzykiem walutowym.

W celu pomiaru oraz monitorowania ryzyka walutowego zastosowanie posiada metoda oparta na rachunku pozycji walutowych, polegająca na wyznaczaniu:

- pozycji walutowej netto dla każdej waluty oddzielnie,
- całkowitej pozycji walutowej Banku.

Utrzymanie akceptowalnego poziomu ryzyka walutowego jest kształtowane poprzez limitowanie dopuszczalnej ekspozycji na to ryzyko w sposób następujący:

- ze względu na zakładaną nieznaczną skalę działalności walutowej, do czasu wprowadzenia zmian obowiązuje jeden limit całkowitej pozycji walutowej na koniec dnia w wysokości 2% funduszy własnych Banku,
- monitorowanie pozycji walutowych oraz kształtowania się limitu jest dokonywane każdego dnia roboczego, przy wykorzystaniu raportów pozycji walutowych,
- w celu utrzymania wyznaczonego limitu bank podejmuje działania polegające na zawarciu transakcji, umożliwiające domknięcie pozycji.

W celu zapewnienia efektywnego procesu decyzyjnego przyjmuje się zasadę miesięcznego raportowania informacji dla Zarządu oraz kwartalnego dla Rady Nadzorczej.

Obszar ryzyka walutowego pozostaje objęty systemem kontroli wewnętrznej, realizowanej zgodnie z przyjętymi uregulowaniami. Istotna rola zostaje powierzona komórce audytu wewnętrznego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania **ryzykiem kredytowym** jest utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem określonym poprzez pryzmat minimalnego udziału ekspozycji zagrożonych.

Przyjmuje się naczelną zasadę racjonalnego rozwijania akcji kredytowej poprzez aktywizację i intensyfikację sprzedaży produktów kredytowych w celu uzyskania przyrostu udziału na lokalnym rynku i wzmocnienia swojej pozycji w wybranych jego segmentach; nadal aktualnym pozostaje kształtowanie oferty kredytowej, zorientowanej na potrzeby klientów oraz kontynuacja działań promocyjnych.

Przewidywana struktura portfela kredytowego będzie pozostawała zdywersyfikowana, przy dominujących udziałach zaangażowań wobec osób fizycznych, w tym na nieruchomości mieszkaniowe i pozostałe cele konsumpcyjne, małych i średnich podmiotów gospodarczych z tytułu finansowania działalności gospodarczej oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Zamierzone jest kształtowanie struktury portfela pod względem zapadalności w korelacji z charakterem bazy depozytowej, z uwzględnieniem norm płynnościowych.

Podstawowym celem w obszarze detalicznych ekspozycji kredytowych pozostaje zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków. Cel ten pozostaje składowym elementem celu nadrzędnego, określonego jako kształtowanie dobrego jakościowo portfela kredytowego Banku.

W celu zabezpieczenia przed ponoszeniem nadmiernego ryzyka koncentracji zastosowanie posiada zasada dywersyfikacji zaangażowań; zadaniem tego mechanizmu jest ograniczenie potencjalnego ryzyka kredytowego kredytobiorców, które może wystąpić w okresie kredytowania wskutek niekorzystnego rozwoju wypadków, w tym wydarzeń ekonomicznych, ale też zdarzeń całkowicie nieprzewidywanych – klęsk żywiołowych.

11. Wskaźniki finansowe.

Lp.	Wskaźnik		31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
1.	Suma bilansowa	x	213 644 361,04	181 263 607,13
2.	Wynik finansowy netto	x	938 725,19	895 154,46
3.	Stopa zwrotu z aktywów ROA	Wynik finansowy netto	0,44	0,49%
		Aktywa ogółem		
4.	Zyskowność kapitałów własnych ROE	Wynik finansowy netto	6,46%	6,46%
		Fundusze własne		
5.	Współczynnik wypłacalności (łączny współczynnik kapitałowy)	x	16,10 %	15,32 %
6.	Wskaźnik kredytowania	Kredyty ogółem netto	42,04 %	44,34 %
		Aktywa brutto		
7.	Wskaźnik jakości kredytów	Kredyty zagrożone	3,75 %	4,24 %
		Kredyty ogółem		
8.	Wskaźnik kredytów straconych	Kredyty stracone	2,09%	2,41%
		Kredyty ogółem		
9.	Poziom rezerw do kredytów zagrożonych	Rezerwy celowe (dot. zagrożonych)	60,53 %	57,68 %
		Kredyty zagrożone		
10.	Wskaźnik depozytów	Depozyty ogółem	91,03 %	90,04 %
		Pasywa ogółem		
11.	Współczynnik podstawowej i uzupełniającej rezerwy w aktywach ogółem	Podstawowa i uzupełniająca rezerwa	0,35	0,51
		Suma bilansowa		
12.	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	Aktywa nie płynne	1,79	2,03
		Fundusze własne		

Suma bilansowa zwiększyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 17,86% i wyniosła w 2015 r. 213 644361,04 zł. a w 2014 r. 181 263 607,13 zł.

Zysk netto w roku badanym wynosił 938 725,19 zł i w porównaniu do 895 154,46 zł w roku poprzednim wzrósł o 4,87 %.

Stopa zwrotu z aktywów ROA liczona jako wynik finansowy netto do wartości aktywów wynosiła w 2015 r. 0,44 %, zaś w 2014 r. 0,49%.

Zyskowność kapitałów własnych w badanym okresie wynosiła odpowiednio 6,46% oraz 6,46%

Współczynnik wypłacalności zwiększył się o 5,09% i w roku badanym wynosił 16,10 %. liczony wg CRD IV.

Wskaźnik kredytowania spadł o 5,19% i wynosił odpowiednio 44,34% w 2014r. i 42,04 % w 2015r.

Wskaźnik jakości kredytów spadł o 11,68% i wynosił na koniec 2014 r. 4,24 % a na 31.12.2015 r. 3,75 %.

Wskaźnik kredytów straconych spadł o 13,19% i wynosił na koniec 2015r. 2,09% a 2,41% na koniec 2014r.

Poziom rezerw na kredyty zagrożone wzrósł o 4,94% i wynosił 60,53 % na koniec 2015r.

Wskaźnik depozytów w pasywach ogółem wynosił 91,03 % w roku badanym i w porównaniu do roku 2014 wzrósł o 1,10%.

Współczynnik podstawowej i uzupełniającej rezerwy w aktywach ogółem wynosił 0,35 i obniżył się w porównaniu do roku poprzedniego o 31,37%.; kształtował się na prawidłowym poziomie.

Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi wynosił na koniec 2015 r. 1,79 i w porównaniu do 2014 r. spadł o 11,82%. Był na prawidłowym poziomie.

12. Fundusze własne.

Fundusze własne (uznany kapitał) stanowią źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją rozwoju. Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności tj. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.

Uznany kapitał ogółem Banku wynosi 14 530 941,87 zł.

Składają się na to:

- fundusz udziałowy	402 500,00 zł
- pomniejszenie amortyzacja funduszu udziałowego	121 345,71 zł
- fundusz zasobowy	10 975 872,45 zł
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2 508 025,37 zł
- fundusz z aktualizacji wyceny środków trwałych	142 887,03 zł
- pomniejszenie fundusz z aktualizacji i wyceny środków trwałych	85 732,22 zł
- pomniejszenie owartości niematerialne i prawne	171265,05 zł
- korekty z tytułu ogólnego ryzyka wg metody Standardowej	880 000,00 zł
Fundusze własne	14 530 941,87 zł

Fundusze te uległy w ciągu roku powiększeniu poprzez podział nadwyżki bilansowej.

Suma bilansowa banku wynosiła 213 644 361,04 zł, a fundusze własne stanowiły 6,80 % tej kwoty.

II. WYNIKI DZIAŁALNOŚCI BANKU

Wyniki działalności Banku za rok sprawozdawczy przedstawiają się następująco:

1. Działalność depozytowa.

Środki zgromadzone na rachunkach oszczędnościowych wynosiły 194 348 162,70 zł

Na kwotę tę składają się:

- rachunki oszczędnościowe ludności w kwocie 125 008 716,15 zł
w tym:
 - rachunki bieżące 101 422 799,52 zł
 - rachunki terminowe 23 585 916,63 zł
- rachunki bieżące podmiotów gospodarczych i instytucji 32 183 390,29 zł
- lokaty terminowe podmiotów gospodarczych i instytucji 6 602 601,55 zł
- r-ki bieżące budżetów samorządowych 30 443 778,26 zł
- lokaty terminowe budżetów samorządowych 109 676,45 zł

2. Działalność kredytowa.

Stan zadłużenia klientów brutto bez odsetek na koniec roku wynosił kwotę 92 041 231,52 zł
z tego:

- należności od sektora niefinansowego 69 834 393,52 zł
- należności od sektora budżetowego 22 206 838,00 zł

Rozpatrzyliśmy 3035 wniosków kredytowych i wypłaciliśmy kredyty w ogólnej kwocie 41 641 010,00 zł.

Na kwotę stanu zadłużenia klientów brutto składają się następujące pozycje:

Lp.	Rodzaj kredytu	Stan zadłużenia w zł.	Udział w portfelu w (0,00%)
	Kredyty na działalność gospodarczą w tym:	15 203 027,61	16,52%
1	Kredyty obrotowe	4 460 002,75	4,85%
2	Kredyty inwestycyjne w tym:	10 743 024,86	11,67%

	Kredyty na nieruchomości komercyjne i nieruchomości inne niż mieszkaniowe	3 573 555,52	3,88%
	Inne należności	1 239 918,43	1,35%
	Kredyty detaliczne w tym:	54 631 365,91	59,36%
1	Kredyty w r. o. r. i debety	968 513,71	1,05%
2	Kredyty gotówkowe	14 838 865,89	16,12%
3	Kredyty hipoteczne	8 796 306,53	9,56%
4	Kredyty samochodowe	0,00	0,00%
5	Kredyty mieszkaniowe	30 027 679,78	32,62%
	Kredyty dla instytucji rządowych i samorządowych w tym:	22 206 838,00	24,13%
1	Kredyty obrotowe	3 832 000,00	4,16%
2	Kredyty inwestycyjne	18 374 838,00	19,96%
	Razem portfel kredytowy	92 041 231,52	100,00%

Kredyty zagrożone wynosiły 3 450 334,52 zł co stanowi 3,75 % ogólnego zadłużenia.

Na powyższą kwotę składa się:

- poniżej standardu	1 477 660,82 zł
- wątpliwe	45 719,78 zł
- stracone	1 926 953,92 zł

Rezerwa celowa utworzona na kredyty wyniosła 2 324 536,16 zł, w tym na kredyty:

- poniżej standardu	184 461,35 zł
- wątpliwe	0,00 zł
- stracone	1 904 009,80 zł
- pod obserwacją	351,18 zł
- normalne	235 713,83 zł

Bank Spółdzielczy udzielił 8 gwarancji podmiotom na kwotę 372 777,17 zł oraz nie zaciągał kredytów ani pożyczek.

3. Wynik finansowy.

DOCHODY

W omawianym 2015 roku bank wypracował dochody w kwocie 10 381 794,59 zł.

Najważniejsze pozycje to:

- przychody z tytułu odsetek	6 600 398,72 zł
- przychody z tytułu prowizji	3 058 035,36 zł
- rozwiązanie rezerw	484 452,38 zł
- pozostałe przychody operacyjne	77 838,91 zł
- przychody z pozycji wymiany	161 069,22 zł

KOSZTY

Koszty wyniosły kwotę 9 221 347,40 zł

Główne pozycje to:

- koszty odsetek	1 246 625,15 zł
- koszty prowizji	238 621,83 zł
- koszty działalności banku	7 036 470,32 zł
w tym:	
wynagrodzenia	4 475 807,46 zł
narzuty na wynagrodzenia	773 270,09 zł
pozostałe koszty	1 787 392,77 zł
- amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	191 209,58 zł
- odpisy na rezerwę	413 718,03 zł
- pozostałe koszty operacyjne	53 543,43 zł
- koszty z pozycji wymiany	41 159,06 zł

WYNIK FINANSOWY

Wynik finansowy brutto wyniósł	1 160 447,19 zł
Podatek	221 722,00 zł
Wynik finansowy netto	938 725,19 zł

Współczynnik wypłacalności wynosił 16,10 %.

Bank w 2015 r. zakupił akcje Banku BPS S.A. za kwotę 100 000,00 zł

Na rok bieżący sytuacja finansowa będzie stabilna.

Na rok bieżący przewiduje się:

- suma bilansowa	232 430 000,00 zł
- dochody	10 628 100,00 zł
- koszty	9 211 400,00 zł
- wynik brutto	1 416 700,00 zł
- wynik netto	1 147 500,00 zł

III. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNO – KULTURALNA

Jak co roku prowadziliśmy działalność społeczną wspomagając organizacje oświatowe i kulturalne działające w środowisku.

Wyplacono kwotę 33 939,00 zł.

IV. DODATKOWE INFORMACJE

Nawiązując do Art. 111 a Prawa bankowego z dnia 29 sierpnia 1997r. Dz. U. Nr 140 poz. 939 z późn. zm. tekst jednolity z dnia 13 stycznia 2015r. Dz. U. z 2015r. poz. 128, niniejsze sprawozdanie z działalności Banku, zawiera zalecane dodatkowe informacje.

1. Bank Spółdzielczy w Grybowie nie działa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a dokładnie zgodnie ze Statutem, prowadzi działalność na terenie województwa małopolskiego.
2. Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła za 2015r. 0,44% wobec uzyskanej 0,49% w 2014r.
3. Sprawozdanie z działalności Banku podlega badaniu zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994r o rachunkowości i jest ogłaszane jako załącznik do rocznego sprawozdania finansowego Banku.
4. System zarządzania, w tym system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej oraz politykę wynagrodzeń, a także informację o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22 aa.

Zarząd Banku przyjął i zobowiązał się do stosowania w zakresie swoich kompetencji **Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych**, przyjętych uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego Nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014r, (Dz. Urz. KNF poz.17).

Zasady te zostały wdrożone w wymaganym zakresie z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej ze skali, charakteru oraz specyfiki działalności Banku, a także jego możliwości technicznych i organizacyjnych w przyjętej „Polityce stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego”.

Bank wprowadził przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą regulację wewnętrzną tj. Politykę wynagrodzeń na lata 2015 – 2017” dotyczącą sposobu wynagradzania członków Rady Nadzorczej, Zarządu i Pracowników Banku. Zasady Polityki w zakresie wynagrodzeń stanowisk kierowniczych oraz koszty wynagrodzeń ogłaszane są zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Bank wprowadził przyjęty przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą „Regulamin dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu” oraz zatwierdzony przez Zebranie Przedstawicieli „Regulamin dokonywania ocen odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej”. Zgodnie z procedurami została dokonana ocena kolegialna Zarządu do sprawowania funkcji zarządczych i Zarząd uzyskał pozytywną ocenę, natomiast postanowienia „Regulaminu dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej” będą miały zastosowanie w odniesieniu do kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz członków Rady Nadzorczej wybranych i pełniących te funkcje w okresie kadencji 2016-2019r.

V . ISTOTNE WYDARZENIA W DZIAŁALNOŚCI BANKU W ROKU 2015.

W roku 2015 skoncentrowaliśmy się na rozwoju działalności sprzedażowej.

W minionym roku został oddany do użytku nowo wybudowany budynek Oddziału Banku w Korzennej. Z kolei likwidacji uległ Punkt Obsługi Klienta w Korzennej zlokalizowany w budynku Delikatesów Hitpol.

VI. PRZEWIDYWANY ROZWÓJ JEDNOSTKI.

Plany na rok bieżący to dalszy dynamiczny wzrost skali prowadzonej działalności i umacnianie naszej pozycji na lokalnym rynku finansowym. Przewidujemy wprowadzenie działalności walutowej w kolejnej placówce Banku tj. Punkcie Obsługi Klienta w Ropie.

Bezpośrednim wyznacznikiem działalności Banku na rok następny będzie plan finansowy Banku na rok 2016 zakładający dalsze umocnienie sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Plany na 2016r. , podobnie jak wszystkie tego typu założenia obarczone są pewnymi błędami i możliwe są przeszacowania, zarówno na plus jak i na minus. Nie da się również przewidzieć wszystkich czynników mających istotny wpływ na działalność Banku, np. zmian stóp procentowych, aktywności konkurencji na obsługiwanym rynku czy sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców i związanej z tym klasyfikacji i poziomu rezerw celowych.

Sprawozdanie Zarządu Banku z działalności Banku Spółdzielczego w Grybowie za 2015 rok zostało sporządzone w oparciu o pełną sprawozdawczość finansową Banku oraz zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 29.09.1994r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z dnia 11 marca 2013 poz. 330.)

ZARZĄD BANKU

PREZES ZARZĄDU

Antoni Fyda

1. Antoni Fyda - Prezes Zarządu

Z-CA PREZESA ZARZĄDU

Antoni Klimontowski

2. Antoni Klimontowski - Z-ca Prezesa

Z-CA PREZESA ZARZĄDU

Jarosława Rydzanicz

3. Jarosława Rydzanicz - Z-ca Prezesa

Z-ca Prezesa Zarządu

Wiesława Włodarz

4. Wiesława Włodarz - Z-ca Prezesa

**BANK SPÓŁDZIELCZY
W GRYBOWIE**

Grybów, dnia 18.03.2016 r.

.....
(pieczęć firmowa)